

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/164/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200417
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Jančárová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5021200417.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Jančárovej a členov senátu JUDr. Jozefa Šuleka a Mgr. Denisy Slivovej (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: L. I. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom S. C. XX, XXX XX S., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, R. M. F., R. štvrť XXX/XX, XXX XX R. M. F., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo spisu: KaZA/18110/2019, ČRZ: 84069/2021 zo dňa 11. augusta 2021, takto

rozhodol:

Krajský súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalobcovi a žalovanému náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Priebeh administratívneho konania

1. Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina rozhodnutím číslo spisu: KaZA/18110/2019, ČRZ: 84069/2021 zo dňa 11. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) oprávnenej osobe L. (pozn. správneho súdu: v tomto konaní v postavení žalobcu) v právnej veci žaloby o ochranu osobnosti podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) odňalo nárok na poskytovanie právnej pomoci. V odôvodnení rozhodnutia uviedlo, rozhodnutím Centra číslo spisu KaZA/18110/201,9 ČRZ: 84069/2021 zo dňa 7. júna 2019 bol žalobcovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci žaloby o ochranu osobnosti a na zastupovanie určená advokátka L.. U. W.. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2019. V zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. sa príjem prehodnocuje každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Prostredníctvom súčinnosti od ÚVTOS a ÚVV R. M. F. žalovaný získal nasledovné doklady na preukázanie príjmu žalobcu osoby za obdobie, počas ktorého bola žalobcovi poskytovaná právna pomoc, a to:

- výplatné pásky z ÚVTOS R. M. F., v ktorých je uvedená čistá pracovná odmena za október 2020 v sume - 174,28 Eur, za november 2020 - 158,64 Eur, za december - 247,74 Eur, za január 2021 - 140,62 Eur, za február 2021 - 306,39 Eur, za marec 2021 - 303,23 Eur,
- potvrdenie o príjme zamestnanca z Ústavy na výkon trestu odňatia slobody, R. zo dňa 15. júna 2021, v ktorom je uvedená čistá mzda žiadateľa za apríl 2021 v sume 355,31 Eur,
- prehľad pohybov na účte žiadateľa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18. mája 2021, v ktorom sú uvedené prevody na účet žiadateľa od súkromných osôb: 16. apríla 2021 - 40 Eur, 8. apríla 2021 - 30 Eur, 22. decembra 2020 - 30,00 Eur,

- prehľad pohybov na účte žiadateľa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody za obdobie 01.5.2021 až 15.06.2021, kde je uvedený prevod z účtu žiadateľa súkromnej blízkej osobe dňa 19.05.2021 v sume 100 €.

Žalovaný vychádzal zo započítateľných príjmov žiadateľa v posudzovanom období nasledovne:

· apríl 2021 - 373,23 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa)

· máj 2021 - 466,94 Eur (čistá mzda)

· jún 2021 - 355,31 Eur,

Žalovaný konštatoval, že započítateľný príjem žiadateľa od apríla presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z.z. pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 Eur a tiež 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 Eur. Ďalej žalovaný konštatoval, že príjem žalobcu sa v posledných mesiacoch zvýšil natoľko, že oprávnená osoba ďalej nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Ďalej sa žalovaný zaoberal, či u žiadateľa sú splnené predpoklady na uplatnenie výnimky podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., v zmysle ktorej môže žalovaný poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osobe, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci v prípade, ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze. Predmetná právna úprava dáva žalovanému možnosť takúto právnu pomoc poskytnúť, nie však povinnosť. Žalovaný v rámci voľnej úvahy rozhoduje o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Pod primeranými okolnosťami sa považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci, či už bez finančnej spoluúčasti alebo s ňou, malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Podľa informácie od určenej advokátky súd vo veci ochrany osobnosti bola podaná žaloba v januári 2021 a zatiaľ nebolo vytyčené pojednávanie. Žalovaný mal za to, že vzhľadom na povahu veci (ochrany osobnosti a zaplataenia nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1000 Eur z dôvodu porušenia práva na rešpektovanie korešpondencie oprávnenej osoby) ale nemožno tvrdiť, že by išlo o takú právnu záležitosť, v ktorej by odňatie nároku spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach oprávnenej osoby. Žalovaný po zvážení príjmovej situácie žiadateľa s ohľadom na právnu vec, v ktorej oprávnená osoba požiadala o poskytnutie právnej pomoci (ochrana osobnosti a náhrad nemajetkovej ujmy), dospel k záveru, že uvedené nenasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa alebo malo pre neho vážne následky. Žalovaný zároveň žalobcu upovedomil o možnosti odňatia nároku na poskytnutie právnej pomoci a dal mu možnosť vyjadriť sa pred odňatím nároku, prípadne uviesť skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ponechanie právnej pomoci naďalej, a to aj napriek tomu, že sa nenachádza v stave materiálnej núdze, na ktoré upovedomenie žalobca nereagoval. Vzhľadom na to, že po prehodení materiálnej núdze žalobcu žalovaný zistil, že sa nenachádza v materiálnej núdzi a zároveň nemal preukázané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali použitie ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. a ani žaloba takéto skutočnosti žalovanému neuviedol, hoci mal možnosť, rozhodol o odňatí poskytovania právnej pomoci žalobcovi.

Konanie pred správnym súdom

2. Správnou žalobou zo dňa 28.08.2021 sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Skutkovo a právne odôvodnil správnu žalobu nasledovne: Žalobca namietal, že postup žalovaného a jeho rozhodnutie bolo zjavne svojvoľné, keďže žalovaný:

(i) vec nesprávne právne posúdil,

(ii) na základe vykonaných dôvodov dospel k svojvoľným skutkovým záverom,

(iii) nedostatočne zistil skutkový stav,

(iv) vybočil z medzí a hľadísk ustanovených zákonom pri voľnej úvahe,

(v) rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a je tak nepreskúmateľné.

K námietke svojvoľných skutkových záverov o výške započítateľného príjmu žalobca uviedol, že žalovaný v odôvodnení rozhodnutia ustálil, že žalobcov započítateľný príjem predstavuje:

(i) v apríli 2021 - 373,23 Eur (t.j. pracovná odmena za marec 2021 - 303,23 Eur + 70 Eur príjem od blízkych osôb),

(ii) v máji 2021 - 466,94 Eur (t.j. pracovná odmena za apríl 2021),

(iii) v júni 2021 - 355,31 Eur (t.j. pracovná odmena za máj 2021).

Vo všetkých troch prípadoch žalovaný ustálil výšku započítateľného príjmu pre potreby určenia stavu materiálnej núdze z výšky čistej pracovnej odmeny žalobcu, pričom za marec 2021 bola čistá pracovná odmena zistená z výplatnej pásky, za apríl 2021 bola čistá mzda zistená z potvrdenia o príjme

zamestnanca, za máj 2021 bola čistá mzda zistená z potvrdenia o príjme zamestnanca. Uvedené doklady získal žalovaný od ÚVTOS R.. Základným pochybením žalovaného bolo to, že nesprávne zistil skutkový stav, resp. z dôkazov vyvodil nesprávne skutkové závery, konal svojvoľne a skutkové závery ustálil svojvoľne a údaje vybral selektívne tak, aby vyvodil dojem, že žalobcov príjem za obdobie od apríla 2021 presahoval 1,6-násobok sumy životného minima. Z výplatných pásov ako aj z potvrdenia o príjme muselo byť žalovanému zrejmé, že z čistej pracovnej odmeny žalobcu (ako aj každého iného odsúdeného) sa vykonávajú ďalšie zrážky podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, prečo žalovaný nezohľadnil zrážky zo mzdy žalobcu. Rozhodnutie je teda okrem iného aj nedostatočne odôvodnené a tak nepreskúmateľné. Žalobca poukázal na to, že z čistej pracovnej odmeny/mzdy boli vykonané zrážky, a to

(i) 30 % na výživné

(ii) 45 % na náklady výkonu trestu odňatia slobody

(iii) 5 % na náklady/pohľadávky ostatných osôb

Odhliadnuc od zrážok na výživné a pohľadávky ostatných (cudzích) osôb, u ktorých dochádza k znižovaniu pasív žalobcu, je neprípustné, aby žalovaný nebral do úvahy zrážku na náklady výkonu trestu odňatia slobody (45 % z čistej pracovnej odmeny/mzdy), v ktorých prípade nedochádza u žalobcu k žiadnemu znižovaniu pasív, či k nevznikaniu pasív. Ak by žalobca nepracoval (bez svojej viny) nemusel by platiť trovy (náklady) výkonu trestu. Zrážky zo mzdy/odmeny žalobcu vo výške 45 % z čistej mzdy nepredstavujú pre žalobcu žiadny benefit, prospech, či akékoľvek zníženie pasív, resp. nevzniknutie pasív. Žalobca nemá možnosť neuhradiť náklady výkonu trestu, t.j. zrušiť zrážku zo mzdy vo výške 45 %, a preto nie je možné, aby boli tieto peňažné prostriedky započítavané do tzv. započítateľného príjmu pre potreby zisťovania stavu materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z. Nezohľadnenie zrážky na náklady výkonu trestu odňatia slobody (aj iných zrážok) je v rámci zisťovania stavu materiálnej núdze neprípustné a výslovne sa prieči zmyslu a účelu zákona č. 327/2005 Z.z. Za takýchto okolností je potom poskytovanie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. iluzórnou právnou pomocou. Ak by žalovaný postupoval ústavne konformne, dospel by k skutkovému záveru, že žalobca dosiahol za obdobie 4/2021 až 6/2021 príjem:

(i) v apríli 2021:

- 94,12 Eur tzv. „osobné“ (zo mzdy za 3/2021)

- 36,38 Eur tzv. „vreckové“ (zo mzdy za 3/2021)

- 70 Eur príjem na účet od súkromných osôb

(ii) v máji 2021:

- 208,71 Eur tzv. „osobné“ (zo mzdy za 4/2021)

- 56,03 Eur tzv. „vreckové“ (zo mzdy za 4/2021)

(iii) v júni 2021:

- 130,59 Eur tzv. „osobné“ (zo mzdy za 5/2021)

- 42,63 Eur tzv. „vreckové“ (zo mzdy za 05/2021)

Žalobca poukázal na to, že každý odsúdený má reálne k dispozícii iba položky „osobné“ a „vreckové“, ktoré mu ostanú po vykonaní zrážok podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. Len tieto prostriedky môžu byť započítané do „započítateľného príjmu“ pre potrebu určenia stavu materiálnej núdze (resp. jeho neexistencie). Žalobca rozhodne nepresiahol v uvedenom období hranicu 1,4-násobku sumy životného minima (t.j. 301 Eur) a ani hranicu 1,6-násobku sumy životného minima (t.j. 344 Eur) ako to nesprávne a svojvoľne ustálil žalovaný v napadnutom rozhodnutí. Žalobca sa objektívne nenachádza v stave materiálnej núdze, keďže jeho započítateľný príjem nepresiahol za posledných 12 mesiacov hranicu 1,4 násobku sumy životného minima. Žalobca preto spĺňa podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Odňatie právnej pomoci zo strany žalovaného tak predstavuje svojvoľný a nezákonný postup a vo svojich dôsledkoch ide o nezákonné rozhodnutie.

K námietke svojvoľe v rámci voľnej úvahy v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., žalobca namietal, že žalovaný nezobral do úvahy celé obdobie od priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, ale len obdobie od 4/2021 od 6/2021, pričom právna pomoc bola priznaná rozhodnutím KaZA/18110/2019, ČRZ: 828-10/2019 zo dňa 07.06.2019. S poukazom na ust. § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého sa príjem na účely tohto zákona zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných 6 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, v danej veci malo byť prehodnotenú obdobie od 8/2020 do 8/2021. Žalobca namietal, že žalovaný si zabezpečil len doklady za obdobie od 10/2020 do 6/2021, teda absentujú mesiace 8/2020, 9/2020, 6/2021, 7/2021 a 8/2021. V tomto smere ide o zjavne nedostatočné zistenie skutkového stavu pre potreby rozhodnutia podľa § 7 ods. 4 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z. Je

očividné, že žalovaný zobral za základ svojho rozhodnutia len posledné 3 mesiace (4/2021 až 6/2021) a ostatné mesiace, na ktoré mal doklady, do úvahy vôbec nezobralo. Žalovaný de facto vytvoril „svoje“ pravidlo, že ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci dosiahne čo i len raz príjem presahujúci 1,4-násobok sumy životného minima za posledných 12 mesiacov, nie je v stave materiálnej núdze a môže si sám financovať právnu pomoc. Takýto názor je čisto formalistický a vymyká sa zmyslu a účelu zákona č. 327/2005 Z.z. Rovnako je rozporný so zásadou výkladu zákonov podľa zdravého rozumu. Žalobca namietal, že v zákone č. 327/2005 Z.z. nie je explicitne uvedené, že na nesplnenie podmienky stavu materiálnej núdze postačuje, ak žiadateľ prekročil hranicu 301 Eur, t.j. 1,4 násobok sumy životného minima, čo i len raz, resp. dvakrát, či trikrát za obdobie posledných 12 mesiacov. Žalovaný bol povinný v rámci diskrecie podľa § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. posúdiť celé obdobie (posledných 12 mesiacov) komplexne tak, aby bola naplnená materiálna stránka práva na poskytnutie právnej pomoci osobe v materiálnej núdzi. Voľná úvaha žalovaného pri posudzovaní stavu materiálnej núdze žalobcu za skúmané obdobie vybočila z medzí a hľadísk ustanovených zákonom č. 327/2005 Z.z., keďže už prima facie je zjavné, že žalobca nedosahuje stabilné príjmy nad 301 Eur, ktoré by vylučovali stav materiálnej núdze, resp. by umožňovali hradiť trovy právneho zastúpenia. Okrem toho, žalovaný vôbec nezdôvodnil, prečo nezobral do úvahy aj mesiace, kedy žalobca aj podľa žalovaného nepresiahol príjem presahujúci hranicu stavu materiálnej núdze. Rovnako žalovaný nezdôvodnil, prečo podľa neho postačuje pre negatívne rozhodnutie o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci príjem za mesiace 4/2021 až 6/2021. Mal za to, že žalovaný bol povinný anticipovať prípadné trovy právneho zastúpenia v predmetnom konaní, v ktorom potrebuje žalobca právne zastúpenie advokátom a tieto prípadné trovy dať do kontextu posudzovania, či príjem žalobcu postačuje na obstaranie si právnych služieb. Rozhodnutie tak trpí aj vadou nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti. Žalobca namietal, že je evidentné, že správna úvaha úradníkov žalovaného je založená na „voľnosti“ t.j. na návyku fyzických osôb uplatňujúcich § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. v mene štátu, čo vytvára neprimerane veľký priestor pre presadzovanie subjektivismu. Voľnú úvahu si zamestnanci žalovaného stotožňujú s voľnou rukou pri posudzovaní stavu materiálnej núdze žalobcu v umelo vytvorenom kontexte t.j., že stačí ak žalobca dosiahol či i len raz príjem presahujúci 1,4-násobok sumy životného minima, pričom nezohľadňujú objektívnu nemožnosť uhradiť trovy advokáta.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia skutkového stavu - neaplikácii § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. žalobca uviedol, že zohľadnenie zrážok podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. mal žalovaný realizovať ex offio, keďže ide o ex lege zrážky. Aj keby tak zrážky nevyplývali zo zabezpečených dokladov výplatných pásov a potvrdení o príjmoch zamestnanca, t.j. neboli by tam uvedené, žalovaný mal postupovať v súlade so zákonom a na tieto zrážky prihliadnuť. Keďže tak neurobil, z tohto hľadiska vec neposúdil právne správne.

K námietke selektívneho uplatňovania a získavania dokladov pre vydanie rozhodnutia žalobca uviedol, že žalovaný v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že žalobcovi zaslal upovedomenie o začatí konania o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci, oboznámenie s podkladom rozhodnutia a poučenie účastníka konania zo dňa 12.07.2021 (ďalej len „upovedomenie“), pričom žalobca na toto upovedomenie vôbec nereagoval. Žalovaný dôvodil, že žalobca mal možnosť vyjadriť sa pred odňatím nároku, prípadne uviesť také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ponechanie právnej pomoci naďalej, a to aj napriek tomu, že sa nenachádza v stave materiálnej núdze. Žalobca namietal, že z upovedomenia nie je zjavné, prečo si žalovaný zabezpečoval od ÚVTOS R. dva druhy dokladov, t.j. výplatné pásky a potvrdenia o príjme zamestnanca a aké údaje tieto doklady obsahujú, či obsahujú aj údaje o zrážkach zo mzdy. Žalobca namietal, že žalovaný žalobcu riadne neupovedomil o podkladoch pre vydanie rozhodnutia, ku ktorým by sa mohol relevantne vyjadriť. Žalobca ďalej namietal, že sú dané silné skutkové prezumpcie, že žalovaný si účelovo zabezpečil dôkazy - potvrdenia o príjmoch zamestnanca za mesiace 4/2021 až 6/2021, a to v takej forme a obsahu, že tieto obsahujú iba a len údaj o čistej mzde žalobcu, čo sa potom navonok javí ako čistý príjem fyzickej osoby, ktorý žalovaný posudzuje ako započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc, teda možno sa domnievať, že žalovaný účelovo zabezpečil podklady od ÚVTOS R. tak, aby vytvoril „priaznivé“ podmienky pre odňatie právnej pomoci žalobcovi. Z pohľadu žalobcu ide o selektívne zabezpečovanie, vykonanie a vyhodnotenie podkladov pre vydanie rozhodnutia, čo predstavuje svojvôľu v postupe a rozhodnutí žalovaného. Aj z tohto dôvodu je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, keďže nie je zjavné, aké údaje sú uvedené v potvrdeniach o príjme zamestnanca. Namietal, že žalovaný si nevyžiadal od ÚVTOS také podklady, z ktorých by boli zistiteľné komplexné údaje, t.j. také, kde sú uvedené aj zrážky podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. Žalobca poznamenal, že nemá povinnosť upozorňovať žalovaného na existenciu ex lege zrážok. Žalobca ďalej namietal, že z prehľadu pohybov na účte, ktoré si žalovaný zabezpečil, vôbec nezobral do úvahy výdavky na zdravotnú

starostlivosť, či lieky, hoci tam boli uvedené. Aj to svedčí o selektívnom prístupe a nie o objektívnom posudzovaní, keď žalovaný nevysvetlil, prečo nezobral do úvahy aj tieto údaje. Záverom zhrnul, že neupozornenie žalovaného na existenciu ex lege zrážok podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. nezakladá oprávnenie žalovanému neprihliadnuť na tieto zrážky, ako sa to žalovaný snaží pretraktovať (implicitne to vyplýva z jeho odôvodnenia a formulácie vzťahujúcej sa na nereagovanie na upovedomenie). Žalobca nemá/nemal záujem o poskytnutie právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. (t.j. s jeho finančnou účasťou), keďže nemá príjmy, aby si mohol zaplatiť i časť právnej pomoci. K námietke absencie odôvodnenia vo vzťahu k odňatiu právnej pomoci žalobca namietal, že žalovaný sa v odôvodnení rozhodnutia v podstate „venuje“ len možnosti poskytnúť právnu pomoc podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., avšak vôbec nerieši samotné odňatie právnej pomoci. Mal za to, že žalovaný sa mal dôkladne venovať odôvodneniu rozhodnutia o odňatí právnej pomoci ako takej, pretože konštatovanie, že „príjem oprávnenej osoby sa v posledných mesiacoch zvýšil natoľko, že oprávnený ďalej nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci“, je nedostatočným odôvodnením, z ktorého nie sú zrejmé skutočnosti, prečo žalovaný nebral do úvahy celé obdobie (12 mesiacov), prečo ho nezaujímal zrážky a prečo ho nezaujímal výdavky žalobcu. S poukazom na účel zákona č. 327/2005 Z.z., ktorým je poskytnutie právnej pomoci osobe, ktorá si ju nemôže zabezpečiť z vlastných zdrojov, žalobca uzavrel, že sa týmto účelom žalovaný neriadil a zákon aplikoval svojvoľne, a preto je potrebné rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalobca v replike zo dňa 03.06.2022 k vyjadreniu žalovaného k zrážkam odsúdeného z pracovnej odmeny podľa zákona č. 475/2005 Z.z. uviedol, že pokiaľ žalovaný poukazuje na taxatívny výpočet odpočítateľných položiek z príjmu žiadateľa, tak celkom zámerne opomína, že v danej veci ide o evidentnú medzeru v právnom predpise, ktorú mal a musel žalovaný zakryť analógiou legis. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení, nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Z ustanovenia § 90 zákona č. 475/2005 Z.z. vyplýva, že ak odsúdený nepracuje vo väzení (bez svojej viny), nie je povinný hradiť trovy výkonu trestu odňatia slobody, teda nevzniká mu žiadne pasívum. Používajúc argument *reductio ad absurdum*, tak väzeň, ktorý nepracuje a doslova „leží na posteli“ celý deň, bude mať nárok na právnu pomoc, keďže nebude mať žiadnu pracovnú odmenu a ani mu nebude vznikať žiadne pasívum titulom trov VTOS a na druhej strane väzeň, ktorý pracuje a ktorému sa zrazí zrážka na trovy VTOS, nebude mať nárok na právnu pomoc, keďže žalovaný tieto trovy považuje za príjem, z ktorého si možno financovať právnu pomoc. Pritom obidvaja väzni (zaradení vs. nezaradení) majú rovnaký „životný štandard“ a obidvom nevzniká pasívum. V prípade žalobcu je z každej pracovnej odmeny realizovaná zrážka na trovy výkonu trestu odňatia slobody v rozsahu 45%, ktorá zrážka nepredstavuje pre žalobcu žiadny benefit a ani zníženie hodnoty pasív resp. ich nevzniknutie. Ak by žalobca nepracoval, tak by nemusel platiť trovy výkonu trestu odňatia slobody. Iba vtedy a len vtedy by bolo možné uvedenú zrážku považovať za „výdavky na bežný život“, ktoré sa nezohľadňujú na započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc, ak by každý odsúdený musel zaplatiť trovy trestu za každých okolností, t.j. vždy bez ohľadu na to, či pracuje alebo nie. Niet pochybností o tom, že v danej veci ide protiplánovú neúplnosť zákona - teleologickú nepravú medzeru v zákone, kedy je nutné použiť analógiu. Neexistuje žiadny rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu odňatia slobody z pracovnej odmeny väzňa nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiadny benefit a ani zníženie či nezvýšenie pasív väzňa, či reálny výdavok z príjmu. Táto zrážka má de facto povahu ako platba dane, triviálne by sa mohla nazývať „väzenská daň z príjmu“. Keďže žalobca nenachádzal žiadny rozumný dôvod pre nezohľadnenie zrážky na trovy VTOS zo započítateľného príjmu väzňa, je riešenie žalovaného v rozpore s princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Dôsledkom porušenia uvedených princípov je bezdôvodná diferenciácia, ktorej je potrebné vyvarovať. Je tu otázka, či nezohľadnenie zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody z pracovnej odmeny väzňa je zlučiteľná s princípom rovnosti. Prístup žalovaného princíp rovnosti porušuje, čo identifikuje teleologickú medzeru v zákone. Doslovný výklad ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. je zo strany žalovaného z objektívne teleologického hľadiska príliš úzky. Teleologické pozadie zákona č. 327/2005 Z.z. je v danej veci nástrojom na uzavretie predmetnej medzery v dotknutom ustanovení (§ 7 ods. 1). Možno hovoriť aj o axiologickej medzere, keďže § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. obsahuje riešenie, ale toto riešenie je axiologicky nedostatočné, keďže zákonodarca nezobral do úvahy existenciu danej relevantnej skutočnosti - zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody, ktorá sa svojou povahou rovná odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, resp. akémusi „odvodu“ *sui generis*.

Hodnotový rozpor tu vzniká tak, že pre prípad väzňov sa zrážka na trovy VTOS neodpočíta z príjmu (pracovnej odmeny), hoci táto nepredstavuje reálny výdavok na „bežné životné potreby“ ako pri civilných osobách (strava, bývanie, atď.) a ide tak o „iluzórny“ príjem (de facto „odvod“), hoci v iných prípadoch by jednalo o „ďalší“ výdavok na dosiahnutie príjmu (napr. u živnostníkov), pričom teleológia odpočítateľných výdavkov (či daní, poplatkov, odvodov) sa vzťahuje na obidva prípady rovnako. Úplne nenáležiteľý je potom argument, že žalobca sa dostal do súčasného postavenia vlastným pričinením a teraz musí strpieť úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody. Žalobca mal za to, že tu nestojí otázka tak, či má strpieť úhradu trov VTOS, ale podstata sporu tkvie v tom, či tieto trovy sú alebo nie sú odpočítateľnou položkou z príjmu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci. Pomerne často štátni úradníci argumentujú tvrdením, že „nie ste vo väzení za odmenu“, keď sa snažia opodstatniť „non lege artis“ postup, ako by súčasťou výkonu trestu odňatia slobody bola strata všetkých práv a väzeň bol ponechaný v akýchkoľvek otázkach na voľnú ruku úradníkov či iných kompetentov verejnej moci. Do tejto kategórie argumentácie spadá aj tvrdenie žalovaného, že sa žalobca dostal do súčasného postavenia vlastným pričinením. Trovy výkonu trestu odňatia slobody (zrážky z pracovnej odmeny) sú špecifikum, ktoré zákonodarca opomenul zohľadniť a bolo a je povinnosťou štátnych orgánov (aj súdu) vykladať ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ústavne konformným spôsobom, t.j. zobrať do úvahy (odpočítať) uhradené (zrazené) trovy VTOS, ktoré sa vo svojom dôsledku rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej či odvodovej povinnosti, kedy platiteľ nedostáva žiadnu protihodnotu a tieto prostriedky slúžia na subsidiárnu úhradu potrieb štátu (chod väznenstva). Zákonodarca spravidla vychádza z toho, čo je bežné, z tzv. „normálneho prípadu“, pričom zvláštne prípady môžu uniknúť jeho pozornosti. Niet pochyb o tom, že zrážka na trovy VTOS je špecifikum, ktoré uniklo pozornosti zákonodarcu pri koncipovaní zákona č. 327/2005 Z.z. Argumentácia taxatívnym výpočtom je nenáležitá. Takýto výsledok výkladu a aplikácie citovaného ustanovenia je zo strany žalovaného v príkrom rozpore s teleológiou zákona č. 327/2005 Z.z. Argument a contrario možno použiť až potom, čo sa vylúčila možnosť dotvárania práva pomocou analógie. Takúto možnosť vylúčenia analógie v danej veci žalobca nenachádzal, per analogiam tak možno na zrážky trov na VTOS použiť ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., keďže dane majú rovnaký charakter ako zrážka na trovy výkonu trestu odňatia slobody. Ak sa teda odpočítajú zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody, tak žalobca nikdy nedosiahol príjem presahujúci hranicu materiálnej núdze. Žalobca podotkol, že je nadbytočné sa zaoberať ďalšími zrážkami (výživné, dlhy), pričom na tomto mieste musel prisvedčiť žalovanému, že výživné či dlhy predstavujú položky, ktoré znižujú pasíva žalobcu a predstavujú úhrady reálnych dlhov žiadateľa. K rozhodovacej praxi súdov v sporoch o započítavanie zrážok z pracovnej odmeny odsúdeného žalobcu poukázal na to, že rozhodovacia prax iných správnych súdov, tri rozhodnutia jediného senátu Krajského súdu v Trenčíne, sa týka iných bežných výdavkov, do ktorej kategórie možno zahrnúť výživné či iné dlhy žiadateľa, nemožno sa však stotožniť s tým, že táto argumentácia zahŕňa aj zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody, ktoré svojou povahou neprestávajú bežný výdavok či iný bežný výdavok a už vôbec nie pohľadávku pasívum, ktorú by žalobca musel uhradiť za každých okolností, či má alebo nemá pracovnú odmenu za prácu vo väzení a ak by ju neuhradil, vznikne mu pasívum (resp. sa zvýši celková hodnota pasív). Citovaná judikatúra vôbec nebrala do úvahy medzeru v zákone a zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody stavia na úroveň bežného životného výdavku či prostého dlhu (zmluvného/zákonného), a preto táto judikatúra nie je použiteľná na danú vec, pokiaľ ide o otázku, či zrážka na trovy výkonu trestu odňatia slobody je odpočítateľnou položkou v zmysle ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. Žalobca opätovne zdôraznil absurdný dôsledok, že nepracujúci väzeň trovy trestu platiť nemusí a je pre žalovaného osoba v materiálnej núdzi, a to v kontrapozícii s pracujúcim väzňom, ktorý dostáva pracovnú odmenu ukrátenú o zrážku na trovy výkonu trestu odňatia slobody, pričom obidvaja dostávajú rovnaké „pôžitky“ (ubytovanie, strava, oblečenie), obidvaja sú pod hranicou materiálnej núdze, ale bezplatnú právnu pomoc nedostane. V rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne možno identifikovať snahu o odôvodnenie riešenia právnej otázky, ktoré je prospešné žalovanému a súdu, avšak je nezlučiteľné s princípom právneho štátu a je svojvoľné, nevhodné a nemiestne.

K nezohľadňovaniu celého obdobia od priznania nároku na právnu pomoc (t.j. posledných 12 mesiacov) žalovaný dôvodil, že sa na účely zákona č. 327/2005 Z.z. prehodnocuje každých 12 mesiacov, a že v žalobcovej veci zoberal do úvahy obdobie od 6/2020 do 2/2021 (kedy žalobca nedosahoval príjem presahujúci 1,4-násobok ako aj mesiace od 4/2021 až 6/2021 (kedy príjem presiahol 1,6-násobok sumy životného minima t.j. 344 eur). Podľa žalovaného tak malo byť reálne vykonané prehodnocovanie za obdobie od 6/2020 do 6/2021, a to v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. Algoritmus posudzovania (prehodnocovania) príjmu teda spočíval v tom, že sa čisto mechanicky a formálne prihliadlo na to, či výška mesačného príjmu za mesiace 4/2021 a 6/2021 presiahla sumu 1,4-násobku sumy životného minima (301 eur) a ak áno, tak bez ďalšieho a bez ohľadu na ďalšie mesiace odňal právnu pomoc.

Rozhodnou právnou otázkou potom ostáva, čo sa myslí pod pojmom „prehodnocovanie“ každých 12 mesiacov. Optikou žalovaného potom platí algoritmus, že pod prehodnocovaním príjmu sa myslí čisté - formalistické posudzovanie každého jedného mesiaca počas 12-tich mesiacov a ak, čo i len raz, dôjde k prekročeniu hranice 1,4-násobku sumy životného minima (t.j. 301 Eur) automaticky sa prikróčí k odňatiu poskytovania právnej pomoci (podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z.). S poukazom na ust. § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti musí fyzická osoba splňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci, ústavne konformným výkladom je nutné uprednostniť taký výkladový dôsledok, že toto 12-mesačné obdobie je nutné spriemerovať a iba vtedy a len vtedy možno pristúpiť k odňatiu poskytovania právnej pomoci, ak priemerná výška príjmu za rozhodné obdobie (12 mesiacov) presahuje 1,4-násobok sumy životného minima. Žalovaný sa tomuto aspektu prehodnocovania 12-mesačného obdobia náležite nevenoval a len čisto mechanicky a formalisticky uzavrel, že žalobcov príjem za posledné 3 mesiace presiahol 1,4-násobok sumy životného minima, a preto žalobcovi odňal právnú pomoc. Aj v tomto smere je rozhodnutie žalovaného nesprávne a nepreskúmateľné. Záverom žalobca zdôraznil, že doslovný (gramatický) výklad nie je pri aplikácii práva jedinou metódou interpretácie právnej normy a ani nie je metódou najspoľahlivejšou. Je v prvom rade potrebné sledovať účel (teleológiu) zákona č. 327/2005 Z.z., ktorému účelu svedčí tá výkladová alternatíva, že v rámci „prehodnocovania“ príjmu sa tento príjem musí spriemerovať a len tak uzavrieť, či žiadateľ je alebo nie je v stave materiálnej núdze.

K argumentu, že žalovaného o možnosti vyjadriť sa k upovedomeniu o začatí konania o odňatí nároku žalobca uviedol, že nemá povinnosť anticipovať dôvody (právne či skutkové) odňatia právnej pomoci na strane žalovaného a vopred analyzovať možné pochybenia či výkladové varianty zo strany žalovaného. V konečnom dôsledku je nepochybné, že žalovaný bol vopred rozhodnutý (podklady už mal v spise) ako vec právne posúdi, preto by prípadné vyjadrenie žalobcu malo nulový potenciál zvrátiť výsledok rozhodnutia. V neposlednom rade žalobca ako účastník správneho konania nie je povinný predkladať správne orgánu právne posúdenie veci. To, že žalovaný neprihliadol na zrážky na trovy výkonu trestu odňatia slobody vyplynulo až z vyjadrenia žalovaného k žalobe a nie z odôvodnenia samotného rozhodnutia. Aj v tomto smere bolo rozhodnutie žalovaného nepreskúmateľné..

4. Žalovaný právo podať dupliku k replike žalobcu nevyužil.

5. Správny súd bez nariadenia pojednávania za splnenia procesných podmienok podľa § 137 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v spojení s úpravou podľa § 107 ods. 1 písm. a) a contrario, keď účastníci konania nepožiadali o nariadenie pojednávania a správny súd nepovažoval nariadenie pojednávania za potrebné, pričom deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle súdu, po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu správnych orgánov oboch stupňov, preskúmal v rozsahu uplatnených žalobných bodov (§ 134 ods. 1 SSP) napadnuté rozhodnutia, ako aj priebeh administratívneho konania predchádzajúci ich vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovaného (§ 135 ods. 1 SSP) a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a rozhodol o zamietnutí žaloby podľa § 190 SSP z nasledovných dôvodov:

Relevantná právna úprava

6. Podľa § 177 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

7. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) Správny poriadok v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 13.08.2021 (ďalej len „Správny poriadok“) správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

8. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 13.08.2021 (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a

zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddlení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti 1aaa) (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

9. Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy 5) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslíť v peniazoch.

(2) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

10. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; 5a) splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

11. Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. za podmienok podľa odseku 1 sa oprávnená osoba podieľa aj na úhrade odmeny mediátora, ktorá by mu patrila podľa osobitného predpisu, ak by sa uzavrela dohoda, ktorá je výsledkom mediácie.

12. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

(1) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

- a) poistného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

(2) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj

- a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,
- b) sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom,
- c) náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej osobitným predpisom,
- d) ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z príjmu fyzickej osoby. "

(3) Z príjmov fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú príjmy poskytované ako

- a) dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi a jednorazová dávka v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,
- b) peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu,
- c) materské podľa osobitného predpisu,
- d) dávky štátnej sociálnej podpory podľa osobitného predpisu,
- e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- f) štipendiá okrem štipendia poskytovaného študentovi v doktorandskom študijnom programe v dennej forme štúdia podľa osobitného predpisu.

(4) Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

(5) Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.

13. Podľa § 14 zákona č. 327/2005 Z.z.

(1) Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak

a) oprávnená osoba neposkytuje centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť, b) sa v priebehu poskytovania právnej pomoci zistí, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi; ustanovenie § 6b tým nie je dotknuté,

c) oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrie s centrom alebo určeným advokátom dohodu, alebo s určeným mediátorom dohodu o začatí mediácie, alebo neudelí plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta alebo jeho vzťahu k protistrane,

d) vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov alebo

e) oprávnená osoba nevyhovie výzve podľa § 13 ods. 3.

(2) Proti rozhodnutiu o odňatí poskytovania právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o odňatí poskytovania právnej pomoci je možné podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

14. Podľa § 2 písm. c) zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 13.08.2021 (ďalej len „zákona č. 595/2003 Z.z.“) na účely tohto zákona sa rozumie príjmom peňažné plnenie a nepeňažné plnenie dosiahnuté aj zámenou, ocenené cenami bežne používanými v mieste a v čase plnenia alebo spotreby, a to podľa druhu, kvality, prípadne miery opotrebenia predmetného plnenia, ak tento zákon neustanovuje inak; za nepeňažné plnenie fyzickej osoby, ktorá účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva alebo vedie evidenciu podľa § 6 ods. 10 alebo 11, sa považuje aj prijatie zmenky ako platobného prostriedku, ktorou dlžník uhradil pohľadávku veriteľovi, ktorý je fyzickou osobou,

15. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z.z. predmetom dane sú príjmy zo závislej činnosti (§ 5).

16. Podľa § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z.z. príjmami zo závislej činnosti sú odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu.

17. Podľa § 555 Trestného poriadku

(1) Ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu

a) trovy spojené s výkonom väzby,

b) trovy spojené s výkonom trestu odňatia slobody,

c) vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu,

d) paušálnou sumou ostatné trovy, ktoré znáša štát.

(2) Úhradu trov spojených s výkonom väzby a s výkonom trestu odňatia slobody upravuje osobitný predpis.

(3) Paušálnu sumu podľa odseku 1 písm. d) ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(4) Ak poškodený nepreukázal, že ustanovenie zástupcu podľa § 47 ods. 6 bolo odôvodnené, je povinný nahradiť štátu trovy spojené s uplatňovaním jeho nároku.

18. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov

19. Podľa § 90 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 13.08.2021 (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z.z.“)

(1) Odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.

(2) Od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

a) počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojim konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,

b) do dovŕšenia 18 rokov jeho veku,

c) počas zaradenia do vzdelávacích činností, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného alebo výkon prospešných prác mimo ústavu,

d) počas účasti ako svedka na súdnom konaní,

e) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

20. Podľa § 45 zákona č. 475/2005 Z.z. (pracovná odmena)

(1) Odsúdenému patrí pracovná odmena podľa druhu vykonávanej práce, odpracovaného času alebo normy spotreby práce; za čas, keď odsúdený nepracoval, mu nepatrí náhrada pracovnej odmeny. Výšku pracovnej odmeny a podmienky jej poskytovania ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

(2) Z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov zostatok je čistá pracovná odmena, z ktorej sa vykonávajú zrážky, ak zostatok je vyšší ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, vo výške a v poradí na úhradu

a) výživného na osoby, voči ktorým má odsúdený vyživovaciu povinnosť vrátane výživného na úhradu nákladov za starostlivosť o dieťa v ústavnej starostlivosti a výživného na úhradu nákladov za starostlivosť o dieťa v ochrannej výchove v rozsahu 30% z čistej pracovnej odmeny odsúdeného, najviac však v úhrne 20% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, 14a) pričom táto suma sa zaokrúhľuje tak, že suma nižšia ako polovica eurocenta sa zaokrúhľuje smerom nadol na najbližší eurocent a suma rovnajúca sa alebo vyššia ako polovica jedného eurocenta sa zaokrúhľuje smerom nahor na najbližší eurocent,

b) trov výkonu trestu u odsúdeného

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 55% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 20% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 45% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny,

c) pohľadávok na základe rozhodnutia riaditeľa ústavu voči odsúdenému

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 3% z čistej pracovnej odmeny,

d) pohľadávok ostatných oprávnených vedených voči odsúdenému

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 18% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 5% z čistej pracovnej odmeny.

(3) Po vykonaní zrážok podľa odseku 2 sa zostatok čistej pracovnej odmeny rozdelí na

a) osobné konto, ktoré slúži odsúdenému na vykonávanie potrebných finančných operácií, v rozsahu

1. 5% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu,

2. 40% z čistej pracovnej odmeny zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu,

b) vreckové konto, ktoré slúži na uspokojovanie osobných potrieb odsúdeného počas výkonu trestu, v rozsahu 12%.

(4) Ak výška čistej pracovnej odmeny je nižšia ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, ďalšie zrážky sa nevykonávajú a jej zostatok sa použije podľa odseku 2 písm. b).

(5) Pre poradie zrážok na úhradu pohľadávok podľa odseku 2 písm. c) a d) je rozhodujúci deň, keď bolo ústavu doručené rozhodnutie riaditeľa ústavu, nariadenie výkonu rozhodnutia súdom alebo exekučný príkaz. Ak má niekoľko pohľadávok uvedených v odseku 2 písm. c) a d) rovnaké poradie a ak zrážka nestačí na ich úplné uspokojenie, uspokojia sa pomerne. Poradie, ktoré mala pohľadávka u predchádzajúceho platiteľa mzdy, zostáva v ústave nezmenené.

(6) Ak osoba, voči ktorej bol nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, nastúpi do výkonu trestu, postupuje sa podľa osobitného predpisu; za mzdu povinného sa považuje pracovná odmena, ak z nej možno uspokojiť pohľadávku.

(7) Ak bol odsúdený premiestnený do iného ústavu, tento ústav preberá výkon rozhodnutia zrážkami z jeho čistej pracovnej odmeny; zmena ústavu nemá vplyv na poradie vymáhaných pohľadávok.

(8) Premiestnenie odsúdeného do iného ústavu sa nepovažuje za zmenu platiteľa mzdy podľa osobitného predpisu okrem platenia poisťného na sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, platenia poisťného do zdravotnej poisťovne a plnenia odvodovej povinnosti.

(9) Ustanovenia odsekov 2 až 8 sa primerane vzťahujú aj na nemocenské dávky13b) alebo úrazové dávky13c) odsúdeného.

(10) Odsúdenému nevzniká nárok na minimálnu mzdu podľa osobitného predpisu. 30)

(11) Z finančnej odmeny poskytnutej odsúdenému podľa § 50 ods. 3 písm. e) ústav vykoná zrážky podľa osobitných predpisov.

21. Podľa § 28 zákona č. 475/2005 Z.z.

(1) Odsúdenému sa počas výkonu trestu účtujú a evidujú na jeho konte peňažné prostriedky. Konto odsúdeného pozostáva z

a) osobného konta a

b) vreckového konta.

(2) Peňažné prostriedky možno odsúdenému zasielať poukazom poštového platobného styku alebo bezhotovostným prevodom na účet cudzích prostriedkov ústavu; peňažné prostriedky zaslané alebo poukázané odsúdenému sa zaevidujú na jeho osobné konto. Informáciu o doručení peňažných prostriedkov pre odsúdeného na účet cudzích prostriedkov ústavu odsúdený potvrdí svojím podpisom. Ak odsúdený odmietne prijať peňažné prostriedky, tie sa vrátia odosielateľovi alebo príkazcovi na písomnú žiadosť odsúdeného. Náklady spojené s vrátením peňažných prostriedkov sa uhradia z odmietnutej sumy peňažných prostriedkov.

(3) Odsúdenému sa okrem peňažných prostriedkov podľa odseku 2 účtujú a evidujú na jeho osobnom konte

a) peňažné prostriedky v eurách, ktoré sa odsúdenému odňali pri nástupe na výkon trestu, pri návrate z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu, pri návrate z opustenia ústavu podľa § 65 ods. 1 alebo pri návrate z prerušenia výkonu trestu,

b) peňažné prostriedky z čistej pracovnej odmeny, nemocenských dávok a úrazových dávok 13c) podľa § 45 ods. 3 písm. a),

c) zostatok z dôchodkovej dávky podľa osobitných predpisov (ďalej len "dôchodok") podľa § 29 ods. 8,

d) iné úrazové dávky,

e) peňažné prostriedky v eurách zaslané odsúdenému inak ako spôsobom podľa odseku 2 prvej vety.

(4) Odsúdenému sa účtujú a evidujú v účtovnej evidencii na jeho vreckovom konte

a) peňažné prostriedky z rozúčtovania pracovnej odmeny podľa § 45 ods. 3 písm. b),

b) dôchodok podľa § 29 ods. 8,

c) peňažné prostriedky vo výške zostatku podľa § 45 ods. 11 z udelenej finančnej odmeny podľa § 50 ods. 3 písm. e).

(5) Čerpanie peňažných prostriedkov na vreckovom konte sa neobmedzuje.

(6) V pokladnici ústavu sa odsúdenému uschovávajú a evidujú na jeho konte aj

a) peňažné prostriedky v cudzej mene, ktoré sa odsúdenému odňali pri nástupe do výkonu trestu, pri návrate z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu, pri návrate z prerušenia výkonu trestu alebo pri návrate z opustenia ústavu podľa § 65 ods. 1,

b) peňažné prostriedky v cudzej mene, ktoré boli odsúdenému zaslané inak ako spôsobom podľa odseku 2 prvej vety,

c) ceniny, cenné papiere a doklady preukazujúce existenciu účtu odsúdeného v banke alebo pobočke zahraničnej banky.

(7) Ústav odsúdenému blokuje na jeho osobnom konte peňažné prostriedky potrebné v dobe prepustenia z výkonu trestu na zabezpečenie

a) stravného na jeden deň, 14)

b) cestovných nákladov do miesta trvalého pobytu alebo miesta prechodného pobytu vo výške 10% zo sumy životného minima. 14a)

(8) Odsúdený môže, okrem peňažných prostriedkov blokovaných podľa odseku 7, čerpať peňažné prostriedky účtované a evidované ústavom na jeho osobnom konte najviac do výšky úhrady

a) výživného,

b) pohľadávok spojených s výkonom väzby alebo výkonom trestu,

c) v ústave evidovaných pohľadávok ostatných oprávnených.

(9) Úhrada zrážky podľa odseku 8 sa vykoná na písomnú žiadosť odsúdeného jedenkrát za kalendárny týždeň v určený pracovný deň.

(10) Ak odsúdený nespĺnil podmienky úhrady pohľadávky podľa odseku 8 a písomne požiada o čerpanie peňažných prostriedkov z jeho osobného konta, môže peňažné prostriedky čerpať len na

- a) nákup základných potrieb osobnej hygieny,
- b) nákup ďalších potrieb osobnej hygieny,
- c) nákup základných potrieb na korešpondenciu,
- d) úhradu súdnych poplatkov a správnych poplatkov,
- e) nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne podľa osobitného predpisu, úhradu nevyhnutých nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

(11) Odsúdený, ktorý je umiestnený v otvorenom oddelení, môže mať pri sebe hotovosť nepresahujúcu trojnásobok životného minima.

(12) Peňažné prostriedky vynaložené povinnou osobou na materiálne náklady za sprístupnenie informácií podľa osobitného predpisu je odsúdený povinný uhradiť z peňažných prostriedkov evidovaných na jeho konte. Ak odsúdený nemá v čase prepustenia z výkonu trestu alebo po rozúčtovaní poslednej pracovnej odmeny peňažné prostriedky, peňažné prostriedky vynaložené ústavom na materiálne náklady za sprístupnenie informácií alebo ich časť sa stanú nenávratnými.

22. Podľa § 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 274/2018 Z.z. o zrážkach z čistej pracovnej odmeny obvinených a odsúdených a určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody a výšky zvýšených trov výkonu väzby a zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody v znení vyhlášky č. 29/2019 Z.z. (ďalej len „vyhláška č. 274/2018 Z.z.“) táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o

- a) zrážkach z čistej pracovnej odmeny, nemocenského a úrazového príplatku (ďalej len "čistá pracovná odmena") obvineného vo výkone väzby (ďalej len "obvinený") a odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len "odsúdený"), ktoré vykonáva a odvádza ústav na výkon väzby, ústav na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len "ústav"),
- b) nakladaní ústavu s finančnou odmenou a dávkami, ktoré nepodliehajú zrážkam,
- c) určení výšky a zrážok na úhradu zvýšených trov výkonu väzby obvineného,
- d) určení zrážok na úhradu zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len "výkon trestu") odsúdeného,
- e) určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odsúdeného.

23. Podľa § 3 vyhlášky č. 274/2018 Z.z. zrážky z čistej pracovnej odmeny a dôchodku odsúdeného na úhradu trov výkonu trestu

(1) Suma určená na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny odsúdeného, ktorý je od úhrad trov výkonu trestu oslobodený podľa osobitného predpisu, sa zaeviduje na jeho osobné konto.

(2) Odsúdenému oslobodenému od povinnosti hradiť trovy výkonu trestu podľa odseku 1 sa úhrada trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny podľa osobitného predpisu prvýkrát vykoná za kalendárny mesiac nasledujúci po dovŕšení 18. roku veku.

(3) Odsúdenému, ktorý je poberateľom dôchodku podľa osobitného predpisu a zároveň je zaradený do práce, sa nevykonávajú zrážky na trovy výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny po poukázaní prvej úhrady na trovy výkonu trestu z dôchodku. Ak sa zastaví vykonávanie zrážok z dôchodku na úhradu trov výkonu trestu z dôvodu zastavenia výplaty dôchodku, odsúdenému zaradenému do práce začne ústav vykonávať zrážky na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny za obdobie, za ktoré neboli uhradené trovy výkonu trestu z dôchodku.

(4) Odsúdenému podľa odseku 3 prvej vety sa suma určená na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny zaeviduje na jeho osobné konto.

(5) Ak sa u odsúdeného, ktorý je poberateľom dôchodku podľa osobitného predpisu, 15) vykonala zrážka na trovy výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny a následne bola ústavu poukázaná prvá úhrada na trovy výkonu trestu z dôchodku za mesiac, za ktorý sa vykonalo rozdelenie čistej pracovnej odmeny, suma úhrady na trovy výkonu trestu z dôchodku sa prevedie na osobné konto odsúdeného.

(6) Úhrada trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny alebo z dôchodku podľa osobitného predpisu sa nepovažuje za úhradu pohľadávky podľa osobitného predpisu.

Posúdenie veci správnym súdom

24. Správny súd primárne vyhodnotil námietku žalobcu o nezohľadnení celého dvanásťmesačného obdobia od právoplatnosti rozhodnutia o priznaní nároku na právnu pomoc a zároveň námietku žalobcu týkajúcu sa mechaniky výpočtu pri prehodnocovaní príjmu oprávnenej osoby, ktorej bola priznaná právna pomoc, keď nesúhlasil s odôvodnením žalovaného, ktorý v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. prihliadol na prekročenie príjmu už aj v jednom mesiaci, pričom žalobca namietal, že účelu zákona zodpovedá výklad cit. ustanovenia, ktorý bude spočívať v spriemerovaní príjmu za celé dvanásťmesačné obdobie.

25. Správny súd zistil z administratívneho spisu - č. I. 94, že žalovaný vykonal prehodnocovanie príjmu žalobcu v nadväznosti na nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia žalovaného číslo spisu KaZa/18110/201,9 ČRZ: 84069/2021 zo dňa 7. júna 2019 - dňa 14.06.2019 a zisťoval príjem žalobcu komplexne, za obdobie od júna 2020 do júna 2021, pričom mal preukázané, že v období od júna 2020 do februára 2021 žalobca nedosahoval hranicu 1,4-násobku sumy životného minima pre jednu dospelú osobu, no od apríla 2021 a taktiež za mesiace máj 2021 a jún 2021 už jeho príjem presahoval 1,6-násobok sumy životného minima, t.j. 344 Eur. Správny súd musí prisvedčiť žalobcovi, že komplexne - vo vzťahu k mesiacom, v ktorých splňal podmienku materiálnej núdze - sa tieto zistenia nepremietli do odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, avšak je potrebné dodať, že v zásade systém prehodnocovania príjmu pri akejkolvek dávke (v zásade) spočíva v tom, že pokiaľ sú zistenia negatívne, nepremietnu sa do vydávania rozhodnutia, že nárok trvá, teda správne orgány vo všeobecnosti vydávajú rozhodnutie od odňatí až pri pozitívnom zistení. Je teda logické, že žalovaný sa zameril v rozhodnutí na zistenia - obdobia, ktoré odôvodňovali aplikáciu § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z., nedostatky v odôvodnení, ktorými by žalobca konštatoval trvanie podmienok pre poskytovanie nároku na právnu pomoc v konkrétnom prípade správny súd vyhodnotil ako minoritné porušenie, (iba) pre ktoré v súlade s ustálenou judikatúrou (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4SŽ/98-102/02 zo dňa 17.12.2020 zverejnený pod číslom R 122/2003) by nebolo opodstatnené opakovať administratívne konanie, keďže formálne zopakovanie administratívneho konania iba z toho dôvodu by nepredstavovalo pre žalobcu, vo vzťahu k skutkovej stránke veci, reálnu možnosť dosiahnuť priaznivejšie postavenie, resp. rozhodnutie v jeho prospech.

26. Pokiaľ žalobca mal za to, že celé kontrolované obdobie treba spriemerovať a len spriemerovanie príjmu za celé posudzované obdobie sleduje účel zákona č. 327/2005 Z.z., správny súd dospel k záveru, že takýto výklad nie je správny. Správny súd uznáva, že aj takýto výklad zodpovedá účelu - predmetu zákona č. 327/2005 Z.z., avšak aj výklad zvolený žalovaným naplňuje tento účel a viac zodpovedá jazykovému významu ust. § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. V prípade súbeh dvoch možných výkladov, pokiaľ obidva naplňujú účel zákona, ktorý správny súd má za to, že spočíva v poskytovaní právnej pomoci v materiálnej núdzi, pričom zákonodarca túto hranicu stavu materiálnej núdze viaže na 1,4-násobok životného minima, je potrebné prikloniť sa k tomu výkladu, ktorý je podporený argumentmi aj jazykovými ale aj formálne systematickými - výklad § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. ako celku v spojení s § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z., ktorý hovorí o tom, že Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak sa v priebehu poskytovania právnej pomoci zistí, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi.

27. Postup žalovaného, ktorý vyhodnocoval podmienku trvania materiálnej núdze aj jednotlivo za mesiace počas celého posudzovaného obdobia je súladný s praxou žalovaného, ktorá podľa názoru správneho súdu jednoznačne vyplýva, resp. má oporu pre prípad rozhodovania o poskytovaní právnej pomoci v prvej vete vyššie cit. ustanovenia § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., kedy pri rozhodovaní o priznaní právnej pomoci sa zisťuje príjem žiadateľa za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť (k tejto otázke sa rovnako vyjadril správny súd vo veci totožného žalobcu sp. zn. 31S/128/2021). Pokiaľ sa pri priznaní právnej pomoci zisťuje príjem žiadateľa za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť, v prípade posudzovania trvania podmienky hmotnej núdze je podľa správneho súdu potrebné voliť rovnaký mechanizmus, inak povedané, postačuje, že príjem oprávnenej osoby čo i len v jednom mesiaci dvanásťmesačného obdobia prekročí hranicu 1,4-násobku životného minima, je daný dôvod pre aplikáciu § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., a teda žalovaný nepostupoval svojvoľne, ak sa pridržiaval dikcie zákona č. 327/2005 Z.z. v ust. § 7 ods. 4 ako aj § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z., keďže

v prejednávanej veci v prípade žalobcu bola táto hranica presiahnutá v priebehu prehodnocovaného obdobia 12 mesiacov, a to v napadnutom rozhodnutí vymedzených kalendárnych mesiacoch - apríl, máj, jún 2021.

28. Na zamedzenie rôznych extrémnych prípadov, na ktoré poukazoval žalobca, keď stačí, že v jednom mesiaci príjem žiadateľa presahuje len o 1 euro 1,4- násobok sumy životného minima, slúži práve ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., ktorého aplikácia prichádza do úvahy, ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci, resp. oprávnená osoba nespĺňa podmienku materiálnej núdze v jednom, dvoch mesiacoch atď., vtedy je možné prihliadnuť na (nízky) príjem za predchádzajúce mesiace ako tzv. primeranú okolnosť, teda žalovaný môže priznať právnu pomoc, resp. mať za to, že trvajú podmienky pre poskytovanie právnej pomoci vzhľadom na to, že priznanie právnej pomoci by bolo primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci (pri zohľadnení komplexu posudzovaných okolností, ktoré žalovaný skúma pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.).

29. Ďalšie námietky žalobcu sa viažu k záveru žalovaného o ustálení výšky sumy započítateľného príjmu pri posudzovaní podmienky poskytnutia právnej pomoci - podmienky materiálnej núdze žiadateľa, a to konkrétne v mesiacoch apríl, máj a jún roku 2021.

30. Správny súd primárne poukazuje na úpravu podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. Táto právna úprava vymedzuje postup žalovaného pri vyhodnocovaní podmienky materiálnej núdze pokiaľ ide o inštitút príjmu fyzickej osoby. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. sa za príjem fyzickej osoby pre potreby zákona č. 327/2005 Z.z. považuje príjem fyzickej osoby podľa zákona č. 595/2003 Z.z., na ktorý zákon o dani z príjmov odkazuje práve uvedené ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. v poznámke 6. Z takto zadefinovaného príjmu fyzickej osoby je v zmysle úpravy podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. možné odpočítať pre potreby ustálenia sumy príjmu fyzickej osoby pre posúdenie podmienky materiálnej núdze výlučne položky vymedzené v taxatívnom výpočte podľa § 7 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z.

31. Z rozúčtovania pracovnej odmeny za obdobie 01/2021 do 7/2021 vystaveného Ústavom na výkon trestu odňatia slobody R. (č. I. 25) vyplýva, že:

Za obdobie 01/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 140,62 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,18 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 11,25 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 63,27 Eur na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 7,05 Eur a na účet vreckové - 16,87 Eur.

Za obdobie 02/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 306,39 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 24,50 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 108,82 na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 96,35 Eur a na účet vreckové - 36,76 Eur.

Za obdobie 03/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 303,23 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 24,26 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 105,51 Eur na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 94,12 Eur a na účet vreckové - 36,38 Eur.

Za obdobie 04/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 466,94 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 37,35 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 121,80 Eur a na osobný účet bolo pripísaných 208,72 Eur a na účet vreckové - 56,03 Eur.

Za obdobie 5/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 355,31 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky - výživné - 42,96 Eur, pohľadávka - cudzie - ZVJS - 28,42 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 110,71 Eur a na osobný účet bolo pripísaných 130,59 Eur a na účet vreckové 42,63 Eur.

Za obdobie 6/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 300,88 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky - výživné 42,96 Eur, pohľadávky - cudzie - ZVJS - 24,07 Eur a na účet osobné bola pripísaná suma 105,27 Eur - NVTOS a na osobný účet bolo pripísaných 92,48 Eur a na účet vreckové 36,10 Eur.

Za obdobie 7/2021 predstavovala čistá pracovná odmena žalobcu 298,41 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky na úhradu výživného - 43,61 Eur, pohľadávky - cudzie - ZVJS 23,87 EUR a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma a 88,98 Eur a na účet vreckové 35,80 Eur.

32. V nadväznosti na to pokiaľ žalobca tvrdil svojvoľnosť záveru žalovaného a nesprávne právne posúdenie veci žalovaným pri ustálení započítateľného príjmu v mesiacoch apríl, máj a jún 2021, keď svojvoľne vychádzal z čistej pracovnej odmeny žalobcu bez toho, aby z neho odpočítal aj zrážku trov výkonu trestu odňatia slobody, tak ako to v konkrétnych sumách k týmto položkám uviedol v námietkach

vymedzených v správnej žalobe, nie sú tieto námietky žalobcu dôvodné. Žalovaný postupoval v súlade so správne aplikovanou právnou úpravou podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. a na dostatočne zistený skutkový stav aplikoval správne túto právnú úpravu a ustálil príjem žalobcu (konkrétne v období apríl 2021 v sume 373,23 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa), v období máj 2021 v sume 466,94 Eur (čistá mzda) a v období jún 2021 vo výške 355,31 Eur (čistá mzda).

33. To, že neboli zohľadnené zákonné zrážky z pracovnej odmeny odsúdených podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z., čiže absencia právneho posúdenia prejednávanej veci podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z., nie je nesprávnym právnym posúdením žalovaného, nakoľko aplikácia tejto právnej úpravy s ohľadom na úpravu podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s úpravou podľa § 2 písm. c), § 3 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z.z. do úvahy neprichádzala, nakoľko výživné, pohľadávky cudzích osôb a trovy výkonu trestu odňatia slobody nie sú uvedené v taxatívnom výpočte odpočítateľných položiek podľa úpravy § 7 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z.

34. Správny súd poukazuje na úpravu podľa § 45 ods. 1, 2, 3 zákona č. 475/2005 Z.z., v zmysle ktorej sa z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonávajú a odvádzajú ústavom zrážky podľa osobitného predpisu, kde úprava podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. odkazuje napríklad na zákon o dani z príjmov - zákon č. 595/2003 Z.z. alebo na zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení alebo na zákon č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve. Po vykonaní týchto zrážok z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného zostáva tzv. čistá pracovná odmena. Práve táto čistá pracovná odmena je príjmom odsúdeného v zmysle úpravy § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., z ktorej pre potreby posúdenia podmienky materiálnej núdze je možné odpočítať výlučne položky podľa § 7 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z., medzi ktoré položka výživného, pohľadávok cudzích osôb a trov výkonu trestu odňatia slobody nepatrí. Žalovaný postupoval v súlade s úpravou článku 2 ods. 2 Ústavy SR v spojení s § 3 ods. 1 Správneho poriadku a v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., teda v súlade so zásadou legality a ustálil príjem žalobcu pre potreby vyhodnotenia podmienky materiálnej núdze. Závery žalovaného pri ustálení započítateľných príjmov žalobcu v označených posudzovaných obdobiach nie je možné v nadväznosti na to hodnotiť ako svojvoľné a založené na nesprávnom posúdení veci.

35. Pokiaľ ide o právnú argumentáciu žalobcu v replike, ktorú správny súd vyhodil ako precizovanie - rozvinutie žalobného bodu o neodpočítaní zrážok na trovy výkonu trestu odňatia slobody podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. pri posudzovaní započítateľného príjmu žalobcu obsiahnutého už v správnej žalobe, ktorou argumentoval v replike, že v predmetnej veci ide o teleologickú medzeru v právnom predpise, pretože neexistuje žiadny rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu (z pracovnej odmeny väzňa) nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiaden benefit od štátu a ani zníženie pasív, či reálny výdavok z príjmu, takáto zrážka má de facto povahu ako zrážková daň (triviálne by sa mohla nazývať podľa žalobcu „väzenská daň z príjmu“), dospel správny súd k záveru, že v predmetnej veci sa nejedná o teleologickú medzeru v zákone, ktorú by mal správny súd uzatvoriť analógiou. Správny súd sa stotožnil so žalobcom, že samotný taxatívny výpočet nevyklučuje použitie analógie. Aby však mohol správny súd pristúpiť k dotváraniu práva analógiou, musel by dospieť k záveru, že v predmetnej veci sa jedná o prípad protiplánovej neúplnosti zákona. Medzery v zákone predstavujú stav, keď čosi v právnom poriadku s ohľadom na jeho hodnoty a princípy chýba, avšak čo by v ňom súčasne jednoznačne malo byť - jedná sa teda o stav, ktorý je v rozpore s „plánom zákonodarstva“. Až následne možno uzatvoriť medzeru dotváraním práva - analógiou. Dotváranie práva musí byť (i) možné, (ii) odôvodnené, musí sledovať (iii) zachovanie určitých hodnôt a malo by sa snažiť zabrániť hodnotovým rozporom v práve (iv).

36. Za účelom zistenia, či v predmetnej veci možno konštatovať medzeru v zákone sa správny súd oprel predovšetkým o účel trov výkonu trestu odňatia slobody, ktoré kládol žalobca do jednej roviny ako daň z príjmu a odvody (§ 7 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z.). Správny súd dospel k záveru, že trovy výkonu trestu nie sú protiplánovo opomenuté t.j. neboli zákonodarcom protiplánovo opomenuté v taxatívnom výpočte ako odpočítateľná položka pri posudzovaní výšky príjmu na účely skúmania materiálnej núdze žiadateľa o poskytovanie právnej pomoci. V zmysle § 555 ods. 1 Trestného poriadku je žalobca ako právoplatne uznaný za vinného povinný nahradiť štátu trovy spojené s výkonom jeho trestu odňatia slobody. Ustanovenie § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu upravuje vykonávanie zrážok na výkon trestu z pracovnej odmeny odsúdeného. Podrobnosti o vykonávaní jednotlivých zrážok sú upravené vo vyhláske MS SR č. 274/2018 Z.z. o zrážkach z čistej pracovnej odmeny obvinených a odsúdených a určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody a výšky zvýšených trov výkonu

väzby a zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody. Podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 274/2018 Z.z. úhrada trov výkonu trestu odňatia slobody predstavuje príspevok odsúdeného na pokrytie nákladov štátu spojených s jeho umiestnením v ústave na výkon väzby, ústave na výkon trestu odňatia slobody, ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnici pre obvinených a odsúdených.

37. Správny súd na rozdiel od žalobcu nemá za to, že neodpočítaním tejto zrážky by nastal rozpor s princípom bezrozpornosti právneho poriadku, práve naopak, existuje rozumný dôvod, pre ktorý táto zrážka na trovy výkonu trestu má byť odpočítavaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze. Žalobca sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody na základe odsudzujúceho rozhodnutia súdu, porušil alebo ohrozil záujmy chránené Trestným zákonom, následne mu vznikla povinnosť hradiť trovy výkonu trestu odňatia slobody, ktorých rozsah (výška) predstavuje u odsúdeného s vyživovacou povinnosťou 45 % z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10 % z čistej pracovnej odmeny. Žalobca si tak v spravodlivej miere povinne prispieva na náklady, ktoré štát, teda daňoví poplatníci Slovenskej republiky musia znášať na umiestnenie žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Dane a odvody uvedené v § 7 ods. 1 písm. a) až d) nemajú rovnaký základ. Na rozdiel od trov výkonu trestu nie sú naviazané na právoplatné uznanie viny- na protiprávnosť, ale platia paušálne. Správny súd sa nestotožnil s tým, že v istom ohľade sa zrážka na trovy výkonu trestu odňatia slobody podobá povinnému odvodu a možno ňu nahliadať ako na istú formu väzenskej dane. Na prvý pohľad sa žalobcovi môže javiť zrážka na trovy výkonu trestu ako väzenská daň, keď povinnosť voči štátu je mu automaticky zrážaná počas zaradenia na práce. Podobnosť podľa správneho súdu možno vidieť skôr s exekúciami, resp. splátkami dlhu u civilných osôb, a nie daňou z príjmu a odvodmi. Správny súd uzatvára, že neidentifikoval medzeru v zákone, ktorú by mal uzatvoriť analógiou. Výklad, že zrážky na trovy výkonu trestu nie sú odpočítateľná položka z príjmu žalobcu na účely posudzovania materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., nie je v rozpore s teleologickým pozadím právneho poriadku, nebol priestor na dotváranie práva analógiou, a keďže správny súd vylúčil možnosť analógie, a v takomto prípade sa v plnom rozsahu uplatnil argument a contrario.

38. Správny súd pokiaľ ide o námietku žalobcu o selektívnom, účelovom zabezpečení dokladov, túto vyhodnotil ako nedôvodnú. Doklady zabezpečené žalovaným vyplývajúce z administratívneho spisu nejavia podľa správneho súdu žiadne znaky tendenčnosti, ale poskytujú spoľahlivý základ pre komplexný obraz o príjme žalobcu- pracovných odmenách a pohybe na jeho osobnom a vreckovom účte.

39. Žalobca v žalobe vytkol nedostatok napadnutému rozhodnutiu spočívajúci v absencii odôvodnenia vo vzťahu k odňatiu právnej pomoci, táto námietka nie je dôvodná, pretože dôvodom odňatia právnej pomoci bola aplikácia ust. § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z., teda konštatovanie žalovaného, že sa v priebehu poskytovania právnej pomoci sa zistilo, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi, pričom uvedené ustanovenie priamo nadväzuje na skúmanie podmienky materiálnej núdze - príjmu podľa ust. § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., čo v predmetnej veci vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Žalovaný postupoval správne, keď v „druhom“ kroku, po zistení, že sú dané dôvody na odňatie právnej pomoci, sa ex offio zaoberal aplikáciou ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia žalovaného viažuce sa k úprave § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., aplikáciou uvedeného zákonného ustanovenia sa žalovaný vysporiadal s vymedzením dostatočného odôvodnenia, ktoré zahŕňa konkretizáciu východísk prijatého záveru, ako aj úvahy žalovaného pri právnom posúdení veci v súvislosti s aplikáciou § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. Žalovaný v rozhodnutí dostatočne odôvodnil, prečo možnosť podľa uvedenej právnej úpravy nevyužil s relevantným záverom, že nič nenasvedčuje tomu, že odňatie právnej pomoci by spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach oprávnenej osoby alebo by pre ňu malo vážne následky.

40. Na základe vyššie uvedených záverov správneho súdu o nedôvodnosti námietok žalobcu rozhodol správny súd o zamietnutí žaloby podľa § 190 SSP.

41. Žaloba bola zamietnutá, preto je tomto konaní úspešným účastníkom v celom rozsahu žalovaný. Správny súd žalobcovi na základe aplikácie § 167 ods. 1 SSP a contrario náhradu trov konania nepriznal. Náhradu trov konania správny súd nepriznal ani žalovanému na základe skonštatovania absencie podmienky výnimočnosti situácie a na základe aplikácie § 168 SSP a contrario.

42. Rozhodnutie správneho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, prostredníctvom krajského súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.